

HYVINVOINNIN KUNTAKIRJE I 2014

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointiohjelman III-vaiheeseen valmistautuminen ja Lapset puheeksi – menetelmän resursointiesitys

Muutos Nyt on kumppanuustoiminnan kautta on synnytetty yhteiseen ymmärrykseen ja tahtotilaan perustuva ohjaus- ja toimintamalli kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi Pohjois-Pohjanmaalla.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointiohjelman 2007 – 2017 päivityksessä 2012 vahvistettiin ohjelman kehittämisen ja toimeenpanon strategisiksi painopistealueiksi vuosille 2013 - 2017

- lapsiin, lapsiperheisiin ja nuoriin kohdistuva hyvinvoinnin edistäminen
- hyvien käytäntöjen laajamittainen levittäminen/juurruttaminen ja sitä tukevien hyvienkäytäntöjen maakunnallisen toimintakonseptin kehittäminen

Hyvinvointiohjelman vuosien 2015-2017 toimintaperiaatteet

- kehittämisen painopisteet ovat samat kuin Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman hyvinvoinnin toimintalinjan painopisteet
- kehittäminen ja hyvien käytäntöjen levittäminen tapahtuu verkostomaisella toimintamallilla, jossa keskeisille kehittämisalueille pyritään löytämään omat vastuutahot (“kotipesät”)
- kehitettävät ratkaisut ja levitettävät ja hyvät käytännöt tulevat olemaan pääosiltaan ennaltaehkäisevään toimintaan sopivia

Vuoden 2014 alkuvuoden toiminnasta ja toimintatavoitteet 2015 -2017

Hyvinvointiohjelman vuoden 2014 kevään toiminta keskittyi suurelta osin viimeistelyvaiheessa olevan maakuntaohjelman hyvinvoinnin toimintalinjan painopisteiden hiomiseen ja maakuntaohjelman tavoitteiden ja toimenpidekokonaisuuksien viemiseen hyvinvointiohjelman III-vaiheen sisällön ja ohjausmallin valmisteluun.

Alustavat hyvinvointiohjelman kehittämisen ja toiminnan painopisteet 2015 -2017 ovat seuraavat:

Kehittämisen ja hyvien käytäntöjen levittämisen osalta

- Lapsiperheiden tuki
- Nuoren elämän punainen lanka
- Ikääntyneiden hyvä elämä
- Kuntalaiset parempaan kuntoon
- Hyvä työelämä pohjoisessa
- Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia
- Vireyttä luonnosta

Maakunnan hyvinvoinnin kehittämisen ohjaus- ja toimintamallin osalta

- hyvien käytäntöjen maakunnallisen levittämisen ja juurruttamisen toimintamallin jatkokehittäminen ja laaja käyttöönotto
- verkostomaisen yhteistyö- ja kumppanuusmallin käyttöönotto
- seuranta- ja arviointimallin kehittäminen sähköistä hyvinvointikertomusta hyödyntäen

Painopisteiden kehittämis- ja levittämistyö tullaan jaksottamaan tasaisesti eri vuosille ja siihen liittyvä vaiheistamissuunnitelma tehdään alkusyksyn 2014 aikana

Kolmen hyvän toimintamallin tilanne ja jatkosuunnitelmat

Uudistettu **hyvinvointisopimus** allekirjoitettiin 2013 kaikkien maakunnan kuntien toimesta ja osana hyvinvointisopimusta tarjottiin kunnille kolmen hyvän koetun toimintamallin tuettua käyttöönottoa vuosien 2013 - 2015 aikana.

Kaikki kolme hyvää toimintamallia tukevat hyvin uusia hyvinvoinnin kehittämisen painopisteitä sekä niillä on onnistuessaan (hyvin koulutettuna ja juurrutettuna) on suuri ennaltaehkäisevä merkitys ja siten myös oleellinen vähentävä vaikutus tuleviin kustannuksiin.

Levitettävien toimintamallien vastuutahot ovat talven aikana käynnistäneet kuntien kanssa mallien levitys-/käyttöönottoprosessit ja niiden tilanne on seuraava:

1. PAKKA - paikallinen alkoholipoliitikka (PSAVI)

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto järjesti 2.4 Oulussa ja 3.4 Oulaisissa Pakka -toimintamallin aluetilaisuudet. Tilaisuuksiin oli kutsuttu alueen kuntien, kuntayhtymien, elinkeinoelämän ja järjestöjen edustajia suunnittelemaan, toteuttamaan, seuraamaan ja arvioimaan Pakka -toimintamallin juurtumista käytäntöön.

Pakka -toimintamalli on käynnistynyt Raahen hyvinvointikuntayhtymän, Sosiaali- ja terveystieteiden ja Oulaisten kaupungin alueilla. Haapajärvi ja Kempele ovat myös aloittelemassa toimintaa. Pudasjärvellä toimintamalli on ollut käytössä jo muutaman vuoden ajan ja sitä esiteltiin myös 14.5 Päihdepäivillä Helsingissä.

Aluehallintovirasto seuraa ja tukee Pakka -toiminnan aloittaneita kuntia ja alueita. Hyvinvointisopimuksessa Pakka -toimintamallin halusivat käyttöönsä myös Hailuoto, Ii, Kuusamo, Liminka, Muhos, Nivala, Pyhäjärvi, Reisjärvi, Taivalkoski, Tyrnävä ja Utajärvi. Näiden osalta käydään neuvotteluja Pakka -toiminnan aloittamisesta. Alueelliset Pakka-tilaisuudet järjestetään keväällä 2015.

Raija Fors, ylitarkastaja, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, 050-456 1358, raija.fors@avi.fi

2. Videovälitteinen painonhallinnan ryhmäohjausmalli (PPSHP)

Videovälitteisiä painonhallintaryhmiä on pidetty vuoden 2014 aikana yhteensä kahdessakymmenessä Pohjois-Pohjanmaan kunnassa, pääsääntöisesti 1 ryhmä /kunta. Ryhmät kokoontuvat viisi kertaa puolentoista tunnin ajan, vetäjänä toimii ravitsemusterapeutti. Ryhmä kokoontuu oman kuntansa terveyskeskuksessa ja ravitsemusterapeutti on mukana ryhmässä videon välityksellä. Palaute ryhmätoiminnasta on ollut myönteistä ja ryhmäläisten painonhallintatulokset rohkaisevia.

Ryhmien aloitus koordinoidaan Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin Perusterveydenhuollon yksiköstä. Ryhmien käynnistämisestä on sovittu kuntien/kuntayhtymien hyvinvointikoordinaattoreiden ja terveyskeskusten painonhallintaryhmien vetäjien kanssa, jotka halutessaan voivat olla mukana ryhmässä ja toimia paikallisina asiantuntijoina.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin Perusterveydenhuollon vastaa ryhmätoiminnan ravitsemusterapeuttipalveluista; Oulun diakonissalaitoksen Liikuntalääketieteen klinikasta on hankittu ostopalveluna ravitsemusterapeuttiresursseja yksikön oman ravitsemusterapeutin lisäksi.

Ryhmien alkamisesta on tiedotettu paikallislehdissä ja terveyskeskusten vastaanotoilla. Terveyskeskuksen painonhallintaryhmäohjaaja valikoi sopivat henkilöt ryhmiin. Ryhmäohjaaja tallentaa alueensa potilastietojärjestelmään tiedot yhteisesti sovitun kirjaamiskäytännön mukaan.

Yhteystiedot: Leea Järvi 040-757 6711 leea.jarvi@ppshp.fi

3. Lapset puheeksi, kaksiportainen työmenetelmä lapsen arjen tueksi (THL)

Lapset puheeksi työ etenee Pohjois- Pohjanmaalla

Lapset puheeksi –toimintamallien käyttöönotto kunnissa etenee suunnitelman mukaisesti. Työ on käynnistynyt vaiheittain; osa kunnista on juurruttamisen vaiheessa ja niissä kouluttajakoulutukset ovat alkamassa tai meneillään. Johtoryhmien muodostaminen on työn alla. Syksyllä 2013 Lapset puheeksi- työn aloittaneet kunnat ja kuntayhtymät ovat vakioinnin vaiheessa. Pohjois-Pohjanmaalle on valmistunut kevään aikana yhteensä 60 kouluttajaa ja 260 menetelmäosaajaa. Hyvinvointisopimuksessa on mukana Lapset puheeksi - työn osalta 25 kuntaa ja mahdollisesti uusia kuntia on vielä tulossa mukaan. Tänä keväänä uudet kouluttajakoulutukset alkoivat Selänteen ja Kallion kuntayhtymissä. Tavoitteena on, että Johtoryhmätyöskentely on käynnistyy kevään ja syksyn aikana kaikissa sopimuksen allekirjoittaneissa kunnissa.

Kevään 2014 aikana uusien toimijoiden liikkeelle lähtö tapahtui helmikuussa järjestetyssä Muutos nyt. Lapset puheeksi-seminaarissa, johon osallistui 290 osallistujaa eri puolilta Pohjois-Pohjanmaata. Myös Pohjois-Suomen aluehallintovirasto järjesti toukokuussa erityisesti esi- ja perusopetuksen opettajille ja johdolle suunnatun Lapset puheeksi- koulutuksen, jossa keskityttiin menetelmän perustietoihin, sen toimiseen koulun arjessa ja menetelmän käytön juridisiin perusteisiin.

Yhteystiedot: Jaana Jokinen, projektipäällikkö

040- 5616594 jaana.jokinen@ppshp.fi

(Huom. Lapset puheeksi -toimintamallista tärkeää asiaa tähän postitukseen liittyvässä erillisessä kirjeessä)

Levitettävien toimintamallien resursointitarpeet; kuntien omarahoitusosuudet

Toimintamallien vastuutahot ovat huolehtineet mallien käyttöönottoon ja ohjaukseen liittyvistä resurssitarpeista syksyn 2013 osalta. Vuosina 2014 ja 2015 Pakan ja Videovälitteisen painonhallinnan mallien osalta vastuutahot hoitavat pääosan resursoinnista itse.

Lapset puheeksi – toimintakokonaisuuden valmistelu- ja koulutusvaiheen rahoitus vuoden 2014 osalta hoidetaan ESR-rahoituksella, jonka omarahoitusosuudet tulevat maakunnan hyvinvoinnin kuntayhtymiltä.

Lisäksi sairaanhoitopiirin Perusterveydenhuoltoyksikkö osallistuu toimintakokonaisuuden resursointiin. Kuntien omarahoitusosuutta ei näin ollen vuonna 2014 tarvita. Sen sijaan vuoden 2015 rahoituksen osalta kuntien osalta toivotaan kuntien alle 18 -vuotiaiden lasten ja nuorten lukumäärään perustuvan omarahoitusosuuden järjestymistä. Tällä yhteisellä panostuksella uudistetaan alueen lapsiperheille suunnatut palvelut ja tuetaan paikallista Lapset puheeksi työmenetelmän koulutus-, juurruttamis- ja vakiointivaiheen toimijoiden poikkihallinnollista palvelujen uudistamistyötä.

Oheisena olevassa erillisessä Lapset – puheeksi kirjeessä tarkempi esitys asiasta.

Muutos Nyt – terveisin

Pauli Harju

maakuntajohtaja

